

د افغانستان اسلامي امارت

د ارشاد، حج او اوقافو وزارت

د مساجدو د ارشاد او انسجام ریاست

د جمعې ورځې د خطابت موضوع او

لیکلی تقریر او بیان چې د هیواد د مرکز او ولایاتو

ټولو خطیبانو ته په دواړو ملي ژبو (پښتو او دري) کې لېږل کېږي.

۲۴/ ربيع الأول ۱۴۴۶ هـ، ق مطابق ۶/ میزان ۱۴۰۳ هـ، ش

صفات یک خانواده مسلمان واقعی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، القائل في كتابه الكريم { وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ } [الروم: (۲۱)]

وأفضل الصلاة وأتم التسليم على المبعوث رحمة للعالمين محمد و على آله وصحبه أجمعين وسلم تسليماً كثيراً، أما بعد: یکی از نعمت های بزرگ الله جل جلاله خانه و خانواده انسان است که بعد از خستگی و ماندگی به آن بر میگردد و در خانه راحت و آرام میگردد، زیرا که در خانه اعضای خانواده سکونت میکنند که به دیدن آنها، نشست و برخاست با آنها برای انسان سکون و آرامش حاصل میشود مانند: مادر، پدر، پدر کلان، برادر ها، خواهران، اولاد ها که اینها را خانواده گفته میشود. الله تعالی از نعمت خانه و خانواده یاد آوری نموده و میفرماید: { وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا } [النحل: (۸۰)]. ترجمه:- والله برای شما خانه های تانرا محل آرامش گردانده است.

پس خانه و خانواده جای سکون، آرامش و رحمت الله تعالی است. حافظ ابن کثیر در تفسیر آیه فوق مینویسد: الله تعالی تمام آن نعمتهای که به بندگان خود ارزانی کرده یاد آوری میکند که از جمله آن یکی هم خانه می باشد، آن خانه های که محل سکون از برای آنها می باشد؛ خانه های که مردم به آن برمیگردند و خود را در پرده قرار میدهند و از خانه ها فایده های مختلفی بدست می آورند. تفسیر ابن کثیر (۲/ ۷۰۶)

خانواده مسلمان خشت بنیادی یک جامعه نیکبخت میباشد که بر منهج الهی استوار باشد، مسلمانان به قدر ارزش خانواده مسلمان وقتی آگاه میشوند که حالات مردم را ببینند که از نعمت خانوادگی مسلمان محروم هستند، شب و روز را در فضای آزاد، در سرک ها و پارک ها سپری میکنند و اینطور جای ندارند که در آن آرام گرفته و خاطر جمع شوند و به عوض اعضای خانواده وقت خود را با سگ ها و پشک ها سپری میکنند.

خانواده مسلمان در اسلام خیلی اهمیت دارد؛ زیرا که خانواده مسلمان از برای تربیه امت اسلامی اولین مدرسه راستی و حقیقی میباشد که در این مدرسه سیاسیون با ایمان، علماء، قاضیان، معلمین، طلاب و مجاهدین تربیه میشوند که این مدرسه به جامعه رهبران دلسوز تقدیم میکند، در خانواده ای مسلمان خواهران، مادران با عفت و با ایمان در آن تربیه میشوند. در اسلام خانواده مسلمان یک ارزش است، بنا بر درک، اهمیت و ارزش آن غرب همیشه کوشش میکند که خانواده مسلمان را به بیراهه بکشاند، خانواده مسلمان را بی عفت، بی حیاء و به بیراهه میکشاند. بالآخره خانواده مسلمان را از هم می پاشند و از بین می برد.

جهان کفر شب و روز تلاش دارد که چگونه وبه کدام راه ودسایس خانواده مسلمان را بگیرد ومانند: غرب که انسان را بی خانواده میکنند وبالاخره تنها می ماند.

خانواده مسلمان واقعی صفات خاصی دارد که بعضی آنها قرار ذیل اند:

۱- یک صفت خاص خانواده مسلمان این است که بزرگان خانواده مسلمان از قبیل مادر وپدر، اشخاص متدین، دین دار وصالح باشد؛ این آن صفتی است که قبل از تشکیل خانواده اسلام بر آن تأکید کرده است، اسلام میگوید وقتیکه یک مسلمان ازدواج میکند باید با یک زن متدین ازدواج کند تا اینکه اساس خانواده به دین گذاشته شود ومسلان باید به مالداری، زیبایی زن نبیند. در حدیث شریف آمده است: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تُنْكِحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ لِمَالِهَا وَلِحَسَبِهَا وَجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا فَأَظْفَرِ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ). صحیح البخاری (۱۲/ ۵۷۵)

ترجمه:- از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر علیه السلام فرموده است:(عاده) زنها که نکاح کرده میشوند روی چهار صفت: گاهی بخاطر مال آن، گاهی بخاطر زیبایی آن وگاهی بخاطر نسب وحسب آن وگاهی از جهت دینداری آن پس کامیابی حاصل کنید به زن دین دار، محروم از خیر است کسیکه این کار را نکند.

همچنان اسلام اولیای زن را امر کرده است که دختران وخواهران تان را به شخص صالح ومتدین به نکاح بدهید وبه مال ودولت او توجه نکنید. در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَتَاكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ خُلُقَهُ وَدِينَهُ فَرَوْجُوهُ، إِلَّا تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ عَرِيضٌ» سنن ابن ماجه (۱/ ۶۳۲)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: وقتیکه به شما بیاید شخصیکه شما از دین داری واخلاق او راضی هستید پس به نکاح بدهید دختران وخواهران خود را اگر این کار را نکردید فتنه وفساد در زمین گسترش می یابد.

در حدیث شریف آمده است: (عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (أَرْبَعٌ مِنَ السَّعَادَةِ: الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ، وَالْمَسْكِنُ الْأَوَّاسِعُ، وَالْجَارُ الصَّالِحُ، وَالْمَرْكَبُ الْهَنِيءُ) . صحیح ابن حبان (۹/ ۳۴۰)

سعد بن ابی وقاص میگوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: چهار چیز علامه سعادت ونیکبختی است: زن دیندار وصالحه، خانه وسیع، همسایه خوب ومرکب راحت وآسوده .

الله تعالی از مرد وزن دیندار اولاد صالح ودیندار پیدا میکند، طوریکه الله تعالی فرموده است: { وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبَثَ لَا يَخْرِجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ } الاعراف: (۵۸) ترجمه: وزمین خوب گیاهش به فرمان پروردگارش بیرون میشود وزمین بد از آن جز گیاه بی ارزش بیرون نمی شود همینگونه آیات را گونا گون بیان میکنیم براه گروهی که سپاسگزاری میکنند.

امام مجاهد میگوید: (یعنی أن في بني آدم الطيب والخبث). تفسیر القرطبی (۷/ ۲۳۱)

یعنی دربنی آدم پاک وخبیث موجود است.

از کدام خانواده مسلمانیکه بزرگان آن، مادر، پدر، برادر، مردم نیک وصالح نباشند این چنین خانواده ناقص است. در خانواده بزرگان آن مادر وپدر حیثیت رهنما را دارند وصغار خانواده باید از بزرگان پیروی کنند وبزرگان باید از برای اولاد های خود قوده حسنه باشند، واگر بزرگان خانواده فاسد باشند از این بزرگان هر نوع فساد به زیردستان انتقال میکند.

۲- خانواده مسلمان واقعی به ایمان استوار می باشد. صفت دیگر خانواده مسلمان واقعی این است که به ایمان استوار باشد. واعضای خانواده به دین وتقوی استوار باشند، وربطه در بین افراد خانواده به اساس ایمان برقرار باشد. الله تعالی فرموده است { وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ } . الطور: (۲۱)

ترجمه:- وکسانیکه ایمان آوردند و فرزندانشان به سبب ایمان آوردن از آنها پیروی کردند فرزندانشان را به ایشان ملحق میسازیم. معیار دوستی و بغض در بین اعضای خانواده مسلمان واقعی محبت الله است و خانواده مسلمانیکه با کسی دوستی میکند فقط بخاطر الله تعالی دوستی میکند و اگر با کسی دشمنی میکند، آنهم بخاطر الله تعالی میکند. و با دوستان الله دوستی میکند و با دشمنان الله دشمنی میکند و با دشمنان الله رابطه را استوار نمی کند و با دشمنان الله تعالی در هر بخش زندگی از آنها بیزاری میکند؛ حتی تا اینکه با دشمنان الله تعالی در نشست و برخاست شادی و غم، خوراک و لباس خود را با آنها مشابه نمی کند. تنها چیزی برای او قابل قبول است که در شریعت جواز داشته باشد و چیزی که در شریعت جواز نداشته باشد از آن خود را حفاظت میکند.

رابطه خانواده مسلمان با دوستان و اقارب هم به این اساس استوار می باشد و آن دوستان و اقارب را زیاد تر پرورش میدهد که به شریعت برابر باشند و با کسیکه دوستی میکند اساس دوستی آن شریعت میباشد و از آن دوستانی خود داری میکند که از شریعت الهی دور اند.

۳- خانواده واقعی مسلمان آن خانواده ای است که به نماز آباد شده باشد. اعضای خانواده مسلمان به نماز های فرض با جماعت توجه زیاد میداشته باشند و در ادای نوافل زیاد تلاش میکنند و در اهتمام به نماز مرد و زن، خورد و بزرگ یکسان می باشند؛ نه اینطور که مردان و زنان کهن سال نماز بخوانند دختران و پسران جوان وقت خود را در دیدن مبایل، سریال ها و عیاشی سپری کنند. بزرگان خانواده مسلمان این مسئولیت را دارند که اهل و عیال خود را به نماز امر کنند طوری که الله تعالی فرموده است: {وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا} طه: (۱۳۲)

ترجمه:- و خانواده خود را به خواندن نماز دستور بده و خودت به اقامه آن شکیبا باش.

صفت خانواده مسلمان این است که خانه را به عبادت های فرضی و نفلی آباد نگهدارد، طوری که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا» البخاري (۱/ ۴۴۲) ترجمه:- از عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: برای خانه های تان یک حصه ای از نماز های تانرا تعیین کنید و خانه های تانرا قبرستان مگردانید که از نماز خواندن خالی باشند. طوری که در قبرستان نماز خوانده نمی شود.

در روایت امام مسلم آمده است: عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلَاتِهِ ». صحیح مسلم (۲/ ۱۸۷)

از حضرت جابر رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: وقتیکه یکی از شما نماز را در مسجد اداء کردید پس برای خانه خود یک حصه از نماز را تعیین کنید.

همچنان خانواده مسلمان واقعی آن است که در قیام اللیل هم اهتمام داشته باشد، زیرا که قیام اللیل و یا نماز تهجد آن نمازی است که رسول الله صلی الله علیه وسلم بر آن مداومت کرده است و نماز تهجد راه صحابه کرام و صالحین است و خانواده مسلمان آن است که راه و عادت صحابه کرام، تابعین و صالحین را پیروی میکنند.

در یک روایت آمده است: که از صالح ابن حیی رحمه الله دو فرزندی بود بنام های علی و حسن رحمهما الله اینها در بین خود شب را به سه بخش تقسیم کرده بودند؛ در قسمت اول شب علی رحمه الله تهجد میخواند سپس استراحت می شد. و در قسمت دوم حسن رحمه الله به تهجد بر میخواست و بعداً استراحت میشد و در قسمت اخیر شب هر دو پدر و مادر او و تهجد میخواندند و وقتیکه مادر و پدر ایشان وفات شد، پس ایشان شب را در بین خود به دو بخش تقسیم کردند، در قسمت اول آن ؛ علی رحمه الله تهجد میخواند و قسمت اخیر شب را تا صبح حسن رحمه الله تهجد میخواند.

۴- خانواده مسلمان آن است که آن خانواده به ذکر الله تعالی و تلاوت قرآن کریم زنده باشد.

صفت دیگر خانواده مسلمان این است که خانواده مسلمان همیشه به ذکر الله تعالی و تلاوت قرآن کریم آباد می باشد. خانواده ای که در آن ذکر میشود آن خانواده زنده است و در خانواده ای که ذکر نمی شود آن در حقیقت خانواده مرده است اگر چه مردمان زنده باشند. در خانواده ذکر الله تعالی میشود آنها از وسوسه شیطان در امان است. نبی علیه السلام فرموده است: «عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ « مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ ». صحیح مسلم (۱۸۸/۲)

ترجمه:- از ابو موسی رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: مثال آن خانواده ای که در آن ذکر الله تعالی میشود و خانواده ای که در آن ذکر الله نمیشود مانند: زنده و مرده اند. یعنی آن خانه ای که در آن ذکر الله میشود مانند: انسان های زنده است و خانه ای که در آن ذکر الله تعالی نمیشود مانند انسان های مرده است.

اعضای خانواده مسلمان به آن اذکاری توجه میکنند که در شریعت آمده است مانند: اذکار طعام خوردن، آب نوشیدن و اذکار داخل شدن و بیرون شدن از خانه و اذکار حمام و بیت الخلاء و اذکار خواب شدن و از خواب بیدار شدن و اذکار لباس پوشیدن و لباس کشیدن در همه وقت به این اذکار توجه میکنند و همچنان صبح و بیگاه قرآن را تلاوت میکنند و در روز های جمعه سوره کهف را تلاوت میکنند این همه صفت یک خاندان مسلمان است.

وهر خانواده ای که به ذکر الله تعالی توجه نمی کند، همیشه شکار و وسوسه های شیطانی قرار میگیرد و این چنین خانواده از فساد و منکرات خالی نمی باشد، اعضای خانواده اگر زنده هم باشند اما دلهایشان مرده است، چشمها و گوشها و دیگر اعضا شکار اعمال شیطانی شده اند..

۵- خانواده مسلمان آن است که اعضای خانواده با اخلاق و آداب اسلامی مزین باشند.

خانواده مسلمان واقعی آن است که که اعضای و اولاد های آن در کاروبار، حرکات و سکنات، و در زندگی شخصی و اجتماعی او اسلام منعکس شود و اگر به یک عضوی از اعضای خانواده مسلمان روبرو میشوی مثلثیکه اینکه به یک مسلمان واقعی روبرو شده باشی.

۶- خانواده مسلمان واقعی آن است که از هر نوع منکرات و کارهای خلاف شرع پاک باشد.

خانواده مسلمان واقعی آن خانواده ای است که از اسباب منکرات و کارهای خلاف شرع پاک باشد و در آن خانواده وسائل منکرات از قبیل تلویزیون، دیش، وسائل نشراتی فضای خالی باشد، زیرا که این وسائل اند که منکرات را در خانواده پخش میکنند و اعضای خانواده را از دین دور می سازند.

۷- خانواده مسلمان واقعی آن است که اولادهای خود را تربیه سالم و نیک بکند.

اولاد ها به نزد پدر و مادر یک نوع امانت اند پدر و مادر و بزرگان خانواده باید اینها را بروحیه اسلامی و دینی تربیه کنند زیرا که این مسؤلیت پدر و مادر است رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، الْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا». صحیح البخاری ترجمه: هر یکی از شما راعی و مسؤل هستی و هر یکی از شما از رعیت خود مسؤل است در باره رعیت از او پرسیده میشود. رهبر جامعه راعی رعیت خود است و از رعیت خود مسؤل است. مرد مسؤل خانه و اهل خانه خود است زن در خانه ای شوهر مسؤل اولاد های خود است.

امام غزالی رحمه الله در باره تربیه اولاد اینطور نوشته است: (اعلم أن الطريق في رياضة الصبيان من أهم الأمور وأوكدها والصبيان أمانة عند والديه وقلبه الطاهر جوهرة نفيسة ساذجة خالية عن كل نقش وصورة وهو قابل لكل ما نقش ومائل إلى كل ما

یمال به إلیه فإن عود الخیر وعلمه نشأ علیه وسعد فی الدنیا والآخرة وشاركه فی ثوابه أبوه وكل معلم له ومؤدب وإن عود الشر وأهمل إهمال البهائم شقی وهلك وكان الوزر فی رقبة القیم علیه والوالی له وقد قال الله عز وجل { یا أيها الذین آمنوا قوا أنفسکم وأهلیکم نارا } ومهما كان الأب یصونه عن نار الدنیا فبأن یصونه عن نار الآخرة أولى وصیانتته بأن یؤدبه ویهذبه ویعلمه محاسن الأخلاق ویحفظه من القرناء السوء ولا یعوده التنعم ولا یحجب إلیه الزینة والرفاهیة فیضیع عمره فی طلبها إذا کبر فیهلك هلاک الأبد) إحياء علوم الدین (۷۲ / ۳)

ترجمه : بدانکه تربیه اطفال نسبت به خوراک آنها امر ضروری است، اطفال نزد پدر و مادر امانت اند قلب اطفال جوهر پاک و ساده است ، از هر نوع نقش و تصویر خالی است و برای هر نوع نقش آماده است و به هر طرفی که او را بگردانند میگردد و میلان میکند اگر به عادات نیک عادت داده شود و کارهای نیک با او فهمانده شود پس این طفل در نیک بزرگ میشود و در دنیا و آخرت نیک بخت میباشد و در این نیکبختی مادر و پدر، معلم و هر تربیه کننده با او شریک میباشد و اگر به شر عادت داده شود و یا مانند حیوانات هیچ نوع توجه به او صورت نگیرد بدبخت و هلاک میشود و گناه آن به دوش سر پرست می باشد در حالیکه الله تعالی فرموده است: { یا أيها الذین آمنوا قوا أنفسکم وأهلیکم نارا } ترجمه: ای کسانیکه ایمان آورده اید! نجات بدهید جان ها و اهل خانواده تانرا از آتش. اینک پدر همیشه اولاد خود را در دنیا از آتش حفاظت میکند و اگر از آتش آخرت او را حفاظت کند این خیلی بهتر است و حفاظت اولاد این است که او را تعلیم و تربیه سالم نماید و اخلاق نیک را به او تعلیم بدهد و از رفقای بد او را نگهداری کند و او را در نعمت ها و آسودگی ها عادت ندهد زیرا که تمام عمر خود را در طلب رفاهیت ضائع میکند و وقتیکه جوان شود؛ برای همیشه هلاک میشود.

۸- خانواده مسلمان آن خانواده ای است که در آن حیاء حاکم باشد.

در خانواده مسلمان واقعی باید صفت حیاء حاکم باشد، زیرا که حیاء نمی آورد مگر خیر را. در خانواده ای که حیاء نباشد در آن خانواده بی حیایی، سفید چشمی و هر نوع بد اخلاقی جای میگیرد، عزت و کرامت را از بین می برد.

حیاء سرچشمه همه نیکی ها است و بی حیائی سبب همه بد بختی ها است.

در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ، وَالْبَدَأُ مِنَ الْجَفَاءِ، وَالْجَفَاءُ فِي النَّارِ»: سنن الترمذی ت شاکر (۴ / ۳۶۵)

ترجمه:- از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: حیاء یک بخش از ایمان است و ایمان در جنت است، گفتار بد جفاء است و جفاء در آتش است.

۹- صفت دیگر خانواده مسلمان این است که اعضای خانواده بایکدیگر در نیکی کمک و همکاری کنند.

خانواده مسلمان آن است که اعضای خانواده یکی با دیگر در تقوا و نیکی همکاری کنند، در اطاعت الله و رسول یکی با دیگر کمک کنند و اگر در کدام یکی از کارهای زن کمی و کوتاهی باشد مردان صالح با او کمک کنند، و اوضاع خانه را درست کنند و کوشش کنند که زن و اولاد ها از او؛ روی برتانبند و مخالف شریعت نشوند. همچنان زن با شوهر خود کمک کند اگر در شوهر کدام خلایق موجود میباشد. زن بر آن صبر کند و کوشش نماید که او را از راه نصیحت و سلوک نیک شوهر خود را مانع شود از آنچه که الله تعالی و رسول الله صلی الله علیه وسلم در آن ناراض میشود. در خانواده مسلمان زن و شوهر یکی با دیگر و به اولاد ها در کارهای نیک کمک کنند، حتی در عبادت کردن یکی با دیگر کمک کنند.

در حدیث شریف آمده است: عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فإِذَا أَوْتَرَ قَالَ « قَوْمِي فَأَوْتِرِي يَا عَائِشَةُ ». صحیح مسلم (۱۶۸/۲)

ترجمه:- از عائشه رضي الله عنها روایت است او میگوید که رسول الله صلى الله عليه وسلم از طرف شب نماز تهجد میخواند و وقتی که نماز وتر را میخواند سپس میگفت: برخی از ای عائشه نماز وتر را اداء کن.

و در یک حدیث شریف دیگر آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيَّقَطَ امْرَأَتَهُ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيَّقَطَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبِي نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ ». سنن أبي داود-ن (۵۰۴/۱)

ترجمه:- از ابو هریره رضي الله عنه روایت است او میگوید که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: الله تعالى رحم کند به آن شخصی که در شب میخیزد و نماز تهجد میخواند و سپس خانم خود را می خیزاند برای نماز. اگر بر نخیزد در روی او آب را می اندازد تا اینکه از خواب بیدار شود.

الله تعالى به آن زن رحم کند که از طرف شب بیدار میشود و نماز تهجد میخواند و شوهر خود را می خیزاند برای ادای نماز تهجد و اگر بر نخیزد به روی او آب پاش میدهد تا که از خواب بیدار شود.

۱۰- خانواده مسلمان واقعی آن است که همسایگان از ضرر زبان و دست او در امن باشند..

بعضی خانواده ها در عبادت و اطاعت مشهور می باشند اما با همسایگان معامله بد میکنند و به همسایه ها ضرر می رسانند این چنین خانواده به مقام سعادت نمی رسد زیرا که در حدیث شریف آمده است: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: « مَا زَالَ يُوصِيَنِي جِبْرِيلُ بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِثُهُ ». متفق عليه

ترجمه:- از حضرت عایشه رضي الله عنها روایت است که نبی علیه السلام فرمودند: همیشه جبرئیل در باره همسایه به من وصیت میکرد تا اندازه ای که من گمان کردم که الله تعالى همسایه را با دیگر همسایه در میراث شریک کند.

۱۱- خانواده مسلمان واقعی آنست که در بین اعضای خانواده محبت و دوستی باشد.

دیگر صفت خانواده مسلمان واقعی این است که بین اعضای خانواده احترام متقابل باشد، خورد ها به بزرگان احترام کنند و بزرگان بالای اطفال شفقت و ترحم کنند. الله تعالى فرموده است: {وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ} الروم: (۲۱)

ترجمه:- و از نشانه های قدرت او این است که برای شما از جنس خودتان همسران آفرید تا به سوی آنها آرام گیرید و در میان تان دوستی و مهربانی ایجاد کرد یقیناً در این امور نشانه است برای گروهی که می اندیشند.

در حدیث شریف آمده است: عن عبد الله بن عمرو بن العاص رضي الله عنهما قال : قال رسول الله : « لَيْسَ مِنْكُمْ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرًا وَيُوقِّرْ كَبِيرًا ». الأدب المفرد للبخاري (ص: ۸۱) و الترمذي (۳۲۲/۴)

ترجمه:- از عبدالله ابن عمرو بن العاص رضي الله عنهما روایت است که نبی علیه السلام فرمودند: نیست از ما کسی که بر اطفال ترحم و به بزرگان احترام نمی کند.

۱۲- صفت دیگر خانواده مسلمان واقعی این است که خانواده مسلمان در هربخش زندگی از اسراف و تبذیر خود داری میکند . صفت دیگر خانواده مسلمان واقعی این است که در خوراک، نوشیدن، پوشیدن از اسراف خود داری میکنند و از نعمت های الهی تعالی به اندازه ضرورت استفاده میکند و همچنان به نعمت ها کبر نمی کند و بالای بندگان الله خود را بزرگ و غنی نمی شمارد؛ زیرا که این نوع صفت در مقابل مرتبه کمال مانع واقع میشود و شریعت اینرا مذموم قرار داده است.

الله جل جلاله میفرماید: {وَلَا تُبَدِّرْ تَبْدِيرًا} (۲۶) إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا {الاسراء: (۲۷)}

ترجمه:- و هیچ گونه اسراف مکن؛ چرا که اسراف کاران برادران شیاطین اند و شیطان برای پروردگارش نا سپاس است. در حدیث شریف آمده است: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- قَالَ « لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ ». قَالَ رَجُلٌ إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً. قَالَ « إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ الْكِبَرُ بَطْرٌ الْحَقُّ وَغَمَطُ النَّاسِ ». صحیح مسلم (۱/ ۶۵)

ترجمه: از عبدالله بن مسعود رضی الله عنهما روایت است او میگوید که نبی علیه السلام فرمودند: به جنت داخل نمی شود کسی که به اندازه زره در قلب او کبر باشد، یک شخصی گفت: یقیناً انسان دوست دارد که لباس و پایزار او زیبا باشد؟ نبی علیه السلام به او فرمود: یقیناً الله زیبا است (بلاکیف) و زیبایی را خوش دارد، کبر عبارت از رد کردن حق و مردم را حقیر شمردن.